

De boekjes van A. HANS worden in alle bibliotheken aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van alle leeftijden en volk vertellen. Dit rasel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt, het bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van van Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De Dochter van den Visscher. — 412. De Dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onverwachte Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dapperheid van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vrezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blauw berg. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De vrees. — 444. Zigeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het veriaten schip. — 449. De Werkloze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Eendagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. In Weezen van de Beukenharst. — 455. Kara, de Herdershond. — 456. Een angstige Tocht. — 457. De verkleede Krijgsman. — 458. De Heidin van Maastricht. — 459. Een spion verrast. — 460. De Wraak van den Eskimo. — 461. De Schotse Maccester van Sylt. — 462. Gevangen in het Ijs. — 463. Het Spook van de Steengroeve. — 464. De Grootte Ronde. — 465. Erik, de Cow-Boy. — 466. De Roover uit Eikenloo. — 467. Het Geheim van den Torenkelder. — 468. De Smokkelaarster. — 469. Twee maal gered. — 470. De zoon van Keizer K. — 471. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 472. Djees, de Schoolier. — 473. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 474. De Wilde Ridder en het Kind. — 475. Avonturen in de Grot. — 476. De Luchtvlieger.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraagt ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

Prijs: 60 centiemen.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH

Nr. 498bis

A. HANS

De Wraak van den Verstooteeling.

DE WRAAK VAN DEN VERSTOOTELING

I.

De landbouwer, Jan Wielens, kwam op zijn rijwiël van Gent. Hij was er naar de markt geweest. Zijn groote hoeve stond half weg Deinze. 't Was nu bijna twee uur en toen Wielens over den binnenweg naar zijn boerderij reed, keek hij over de akkers, of ieder op zijn post was.

Ginder ploegde zijn oudste zoon Maarten; Fiël, de knecht, deed rapen uit. Pieter, de koe-wachter, was met het vee in de weide.

— Maar ik zie Lodewijk niet, bromde de landbouwer. Ik heb hem toch bevolen de gracht langs den lagen akker uit te diepen. Mijnheer vindt dat werkje zeker te vuil...

Wielens fietste driftig naar huis.... Manda, zijn dochter, had eten voor hem bewaard, en haalde reeds tellooren, lepels en vorken uit de kas, toen ze haar vader door de dreef zag naderen.

Moeder leefde niet meer.
Zonder te groeten, vroeg Jan Wielens aan
Manda:

— Waar is Lodewijk?
— Naar het land, vader.
— Ik zag hem daar niet.
— Hij is toch na het eten vertrokken, nog
vóór Maarten en Fiel!
— De deugniet bedriegt me weer. Ik weet al,
waar ik hem zal vinden...

Baas Wielens liep naar het wagenhuis; bo-
ven was er een kamertje... Een ladder leidde er
heen. Driftig besteeg de landbouwer de sporten.
Door een luik kwam hij in het vervallen hokje.

Lodewijk, een jongen van een jaar of zestien
stond er voor een oude tafel, die met bussen,
doozen, flesschen en allerlei toestelletjes bedekt
was... Hij paste metalen staafjes in een kleine
stoommachiene en bleek zóó in dien arbeid ver-
diept, dat hij zijn vader niet bemerkte.

Hij schrok geweldig, toen Wielens nijdig uit-
riep:

— Ha, luiaard, is dat de gracht uitdiepen?
Ge zit weer hier te knoeien aan al die kinderach-
tige bucht...

— Vader, ik zal seffens aan het werk gaan...
ik wist niet, dat het al zoo laat was! stamelde
Lodewijk.

De vergramde man greep doozen en fleschjes

en wierp ze door het luik naar beneden... Scher-
ven kletterden op de steenen van het wagen-
huis.

— Vader! kreet de zoon verschrikt, en, als
beschermend legde hij de handen over de kleine
machine, waaraan hij gewerkt had.

Maar kwader nog snakte Wielens het toestel
beet en smet het ook omlaag.

— Weg met al dien rommel! schreeuwde hij.
Den kostbaren tijd zoo verspillen, met uw on-
noozel gedoe, 't zal nu eindelijk gedaan zijn.

Lodewijk barstte in tranen uit.

— O, vader, ik heb zoo lang moeten werken
om die machine samen te stellen! snikte hij. En
nu is alles kapot!

— De ploeg, de eg, de rol, de spade, dat zijn
uw machine's! En nu aan 't werk... Vooruit,
naar beneden...

Lodewijk daalde de ladder af. En hij zag op
den vloer een hoop vuilnis... Even te voren was
dat alles voor hem als een schat geweest. Hij
hield zoo veel van werktuigkonden, en had een
stoommachiene verbeterd. Ook bestudeerde hij
de electriciteit, die toen meer en meer in de nij-
verheid aangewend werd.

Arbeid van maanden lag daar verwoest.

— Naar de gracht... en werk dubbel hard!
snauwde Wielens, die nu ook de ladder afdaalde.

Lodewijk spoedde zich heen; hij was zeer

bang voor vader en wist, dat hij slagen zou krijgen, als hij nog langer talmde.

Schreiend liep hij van het hof.

Wielens keerde in huis terug.

— Ik had het wel gedacht, dat de gaai weer in zijn rommelhok boven 't wagenkot zou zitten, zei hij tot Manda. Maar nu heb ik al zijn bucht kapot gegooid. En dat hij het eens waagt nog van die flesschen en doozen binnen te brengen.

Manda durfde niets te zeggen. Ze voelde echter innig medelijden met Lodewijk.

— — — — —

Lodewijk was aan de gracht, die hij uitdiepen moest. Zijn veel oudere broer Maarten en Fiel, de knecht, kwamen bij hem.

— Ha, mijnheer de geleerde zal eindelijk ook eens aan zijn werk beginnen! spotte Maarten. Heeft vader u naar hier gejaagd? Ja... ik zie het, ge hebt geweend...

— Vader heeft mijn machine kapot gesmeten! kloeg Lodewijk.

— Wel, dat had hij al veel eerder moeten doen... Ik zal Zondag te Gent in den bazaar een treintje voor u koopen; dan kunt ge daar mee spelen...

Fiel lachte om die laffe geestigheid.

— Lodewijk zou liever nog op de school zit-

ten dan hier in de vuile modder te werken, zei hij.

— En een groote mijnheer worden, die weinig moet werken, hernam Maarten, die een dom uitzicht had.

— Ware moeder maar blijven leven! kreunde Lodewijk.

— Gij zijt niet beter dan ik! sprak Maarten. Waarom zoudt gij moeten voort leeren, als ik van 's morgens tot 's avonds werk?

— Gij leerdet niet gaarne...

— Ik was blij, toen ik uit school mocht blijven...

— Het zou u geen schade gedaan hebben, waart gij er langer gebleven...

— Sterke knuisten moet ge hier hebben. Met een a b c ploegt ge onze velden niet om... Kom, Fiel, we werken voort. Vader zal al gauw weer eens kijken om den hoek van 't hof.

Lodewijk bleef alleen; hij had zijn kousen uitgetrokken en stond nu met de bloote voeten in zijn klompen in de gracht; hij schopte bruin slijk op en wierp het aan den kant...

Lodewijk was op de dorpschool een der beste leerlingen geweest. Moeder wist van vader te verkrijgen, dat de jongen verder mocht studeeren te Gent... Wielens bromde daar veel over. Hij kon zelf nauwelijks lezen en schrijven, en

vond voor landbouwerskinderen geleerdheid niet noodig.

Moeder was ziekelijk en verleden jaar stierf ze...

Een paar weken later nam vader Lodewijk van school af.

— Ik kan u op de boerderij gebruiken; dat is beter dan geld uit te geven voor geleerdheid, die ge niet van doen hebt, zei Wielens toen.

Lodewijk vond het zeer triestig; maar hij moest gehoorzamen.

Hij hield vooral van werktuigkunde. Lang kon hij naar machine's staan zien en hij had boeken gekocht, waarin hij van alles leerde over dat vak en over electriciteit. Hij nam proeven, bouwde allerlei kleine toestellen en nog steeds hoopte hij, weer naar een goede school te mogen terug keeren.

Maar vader spotte met die « liefhebberij ». Het scheen wel, alsof hij liever zou hebben, dat Lodewijk 's Zondags naar de herberg ging gelijk Maarten,; die meermalen bedronken naar huis kwam, zooals vader zelf...

— Wie in de week hard werkt, mag 's Zondags een flinke pint drinken, zei de verblinde landbouwer dikwijls.

Toch kon hij in den omtrek wel zien, hoe de drank menigeen ten onder bracht en het geluk van gezinnen verwoestte.

Het was voor Lodewijk een zwarte dag... 's Avonds keerde hij met Maarten, Fiel en Pieter naar de boerderij terug.

Baas Wielens keek Lodewijk nog grimmig aan.

— 't Wagenhuis is nu gekuischt en ge brengt er nooit meer van die bucht binnen, zei hij. Wilt ge 's Zondags in uw boeken lezen in plaats van te kaarten of te bollen en pinten te pakken, dat moet ge weten. Maar binst de week doet ge geen boek meer open, zoo lang we nog volop in het werk zitten...

Lodewijk zweeg. Vader was slecht gezind.

II.

Lodewijk Wielens deed het hoefewerk zoo goed, als hij kon. Maar het ging hem niet af als Maarten en Fiel. Ieder is niet voor zwaren arbeid geschikt. En bovendien Lodewijks hart hing aan de studie.

Dikwijls speelde baas Wielens tegen hem op. Soms schold hij hem uit voor een nietwaard... En dan stelde hij hem Maarten tot voorbeeld. De oudste zoon werd daardoor hoogmoedig en beschouwde zich als onderbaas van de boerderij.

Het werd Winter... Lodewijk vroeg of hij te Gent een avondschool mocht bezoeken. Wielens wilde er eerst niet van hooren. Manda sprak ten

beste voor haar broer. Eindelijk zei vader tot Lodewijk:

— Ga dan 's avonds naar Gent... Rijd door de koude, als ge dat liever doet dan achter de stoof te zitten. Maar met al uw geleerdheid zult ge niet beter zaaien, ploegen of eggen...

Baas Wielens begon nadien van meening te veranderen. Hij voelde zich zwakker worden en verlangde naar een stiller leven. Hij zou de hoeve willen over laten aan Maarten. Dan kon hij met Manda in een huis op het dorp gaan wonen.

— Lodewijk is niets waard op het hof, hij kan misschien ergens klerk worden, dacht de vader. Dan zit hij in de geleerdheid en zal hij niet jaloersch zijn van Maarten.

Wielens was het stilaan gewoon geworden Maarten voor te trekken, en het hinderde hem niet, dat hij onrechtvaardig zou handelen jegens zijn jongsten zoon.

Hij had Lodewijk in de gelegenheid moeten stellen voort te studeeren, doch daarvoor wilde hij geen geld uitgeven.

Dikwijls zat Wielens geheimzinnig met Maarten te praten.

Lodewijk was blij, dat hij een avondschool mocht bezoeken. Hij volgde er leergangen van werktuigkunde. Goed of slecht weer, elken dag om zes uur fietste hij heen... En tegen tien uur

keerde hij terug. Strengte koude of sneeuw deerden hem niet.

Nog altijd hoopte hij, dat hij zijn zin zou mogen volgen, en voort studeeren. Of hij wilde ook wel op stiel gaan in een machienefabriek. Hij zou daar zijn weg vinden, meende hij.

Op een morgen, half December, zei Wielens tot Lodewijk, dat hij eens ernstig met hem wilde spreken.

— Ge bewijst, dat ge het met dat naar school gaan goed meent, zei hij. Ge rijdt naar Gent door alle weer en wind. En van de boerderij houdt ge niet...

Lodewijk voelde eensklaps groote blijdschap. Hij zou zeker weer heele dagen mogen studeeren.

— Ik heb eens goed nagedacht, vervolgde zijn vader. Ik wil u niet meer dwingen op het land te werken. Zoek een plaats op een bureel te Gent... Ge hebt daar geleerdheid genoeg voor. Ge zult er uw kost verdienen en later krijgt ge natuurlijk uw erfdeel... Wat peinst ge er van?

Lodewijk voelde nu teleurstelling... Er was dus geen kwestie van nog heele dagen naar school te gaan. Maar op een bureel werken... dan zou hij toch veel vrijen tijd hebben... en nog kunnen voort leeren.

Dit flitste hem door het hoofd. Hij vermoedde niet, welk een list er achter vaders vriendelijkheid stak.

— Vader, ik wil gaarne naar een bureel gaan, en ik zal er mijn best doen, zei hij.

— Wel, zoek dan een plaats!

Lodewijk keek de aankondigingen in een dagblad na. En enkele dagen later bezocht hij den bestuurder van een machienfabriek te Gent, waar men een kantoorbediende vroeg. Hij werd er aangenomen om op 2 Januari in dienst te treden. Lodewijk zocht een kosthuis in de stad.

Manda wist nog niets van vaders plannen. Ze was tevreden, dat Lodewijk van het hoefewerk bevrijd was.

Op 2 Januari om half acht vertrok Lodewijk. Hij had hartelijk afscheid genomen van vader, Maarten en Manda. Dan fietste hij heen met een valies op den zadeldrager.

Maarten oogde hem na.

— Zie zoo, we zijn onzen geleerde kwijt, zei hij bij zich zelf. Nog een paar maanden en ik ben baas op de hoeve... Ik zal me wel rijk werken... En blijft Lodewijk een sukkelaar, dan is het zijn eigen schuld. Ik zit bij 't schoteltje en zal er uit weg nemen, zooveel ik kan.

Baas Wielens kloeg in deze Januarimaand erger dan gewoonlijk over vermoeidheid. Zoo wilde hij Manda reeds voor bereiden op zijn verhuizing naar het dorp.

En op een Februarimorgen zei hij tot zijn dochter:

— Bij de kerk is een klein maar gerieflijk huis te koop... Ik heb wel goesting daar met u te gaan rentenieren.

Manda keek verbaasd op.

— Wilt ge het hof verlaten, vader? vroeg ze.

— Ja... Ik ben al dat slaven moe. Maarten wil trouwen en hij kan hier de zaken overnemen... We zullen alles zoo met den notaris regelen, dat gij en Lodewijk niets te kort komt...

Magda wist niet, wat ze hoorde... Maar ze begreep, dat dit alles reeds tusschen vader en Maarten besproken was.

— We zullen op het dorp rustig leven, hernam Wielens. Ik ben niet meer van de sterksten. En als ik zin heb, wandel ik eens naar de hofstede. Dat is dan een verzet.

— Als ge dat stil leven maar gewoon wordt, vader...

— Ja, ja... Wel wat zegt ge van mijn plan?

— Ik zou liever hier blijven, maar natuurlijk ga ik met u mee...

— Ge zijt een braaf kind...

Diezelfde week nog kocht Wielens het huisje. 's Zondags kwam Lodewijk thuis en hoorde hij het groote nieuws. Hij vond het heel goed dat Maarten de hoeve overnam. Hij dacht niet aan onrechtvaardigheid. En Manda had te veel

erbieid voor haar vader om te zeggen, wat ze wel vermoedde: dat Maarten voor getrokken werd.

Lodewijk vertelde nu, dat hij in dezelfde fabriek van het kantoor overging naar de werkplaatsen. Hij zou helpen om machienen te bouwen.

— Maar dan wordt ge een werkman, zei Wielens.

— Voorloopig, ja... Zoo leer ik veel en ik zal later vooruit gaan...

— Ge moet 't zelf weten...

— Wat een sukkelaar! dacht Maarten. Ik ben baas van een groote hoeve... en Lodewijk kan een klein loon verdienen, maar hij is uit mijn weg en dat is het voornaamste.

In Maart trouwde de oudste zoon. Wielens en Manda verhuisden naar het dorp en de boerderij kreeg een nieuwen baas en bazin...

Maarten werd nog hoogmoediger.

III.

Twee jaren waren verloopen. Lodewijk was op de fabriek overste van een afdeeling. Hij had er flink gewerkt en 's avonds nog hard gestudeerd.

Zekeren Zondag kwam hij bij zijn vader.

— Nu ben ik ver genoeg om zelf een

fabriekje van machienen te bouwen, zei hij. En ik ben overtuigd dat ik later mijn zaak zal kunnen uitbreiden. Ik kan veel verbeteringen aan zekere werktuigen aanbrenge en die zullen overal gewild worden.

Baas Wielens keek norsch voor zich. Hij voelde wat er volgen zou.

— Vader, wilt ge me het noodige geld leenen om een fabriekje in te richten? vroeg Lodewijk.

Hij noemde een som; hij had alles nauwkeurig berekend.

Maar dadelijk schudde Wielens het hoofd.

— Ik ken niets van machienen en daarin steek ik mijn centen niet, sprak hij.

— Maar ik verzeker u, dat ik goede zaken zal doen. Ik voel me sterk in mijn vak...

— Schoone droomen...

— Neen, vader! Ik heb hard gewerkt en veel gestudeerd... Zonder geld kan ik niets doen...

— En ik gooi het niet weg...

Lodewijk was zeer teleurgesteld. Even aarzelde hij.

— Vader, hernam hij dan, ge hebt Maarten toch ook geld geleend om de boerderij over te nemen...

— Dat is heel iets anders... Een boerderij ken ik... daar wordt verdiend. Maar in uw machienen heb ik geen vertrouwen. Ge wildet niet op 't hof blijven... Ge moest in de geleerdheid...

Trek nu uw plan! Na mijn dood krijgt ge uw erfdeel. Nu betaal ik geen cent...

Lodewijk zweeg. Hij wilde niet zeggen, dat hij onrechtvaardig behandeld werd. Triestig ging hij in den hof. Manda, die het gesprek gehoord had, kwam bij hem.

— Ik zal nog eens met vader ten beste voor u spreken, beloofde ze. Hij zou u moeten helpen... Hij leent soms nog geld aan Maarten, die te veel den grooten heer uit hangt en te weinig op zijn zaken let...

Lodewijk wist het wel, dat zijn oudste broer nog hoogmoediger was geworden en met zekere heeren in de stad groote uitgaven deed.

Maar voor vader kon Maarten geen kwaad doen... Lodewijk wilde echter geen bittere opmerkingen maken. Hij hoopte, dat Manda recht zou krijgen voor hem.

Baas Wielens gaf echter niet toe... En Lodewijk kon geen eigen zaak beginnen.

Hij had veel gelezen over groote bedrijven in Amerika, waar bekwame vaklieden zeer vooruit konden gaan. En hij besloot uit te wijken en ginder zijn geluk te beproeven.

— Uw reis zal ik betalen, zei zijn vader, toen Lodewijk over dit plan sprak. Volg uw goesting! Hadt ge vroeger naar mij geluisterd, dan zat ge nu ook op een hofstede in plaats van een landverhuizer te zijn.

Toen Maarten van het plan hoorde, lachte hij in zijn vuistje...

— Hoe verder die sukkelaar weg is, hoe meer ik van vader kan trekken, mompelde hij.

Manda had veel verdriet.

— O, vader, waarom hebt ge Lodewijk toch geen geld gegeven, om een fabriekje te bouwen? zei ze.

— Geld... altijd maar geld... Ze willen me pluimen! knorde de landbouwer, die zeer lastig was geworden.

— Lodewijk heeft toch nog niets van u geleend...

— En nu die dure reis...

— Vader, ik geloof dat Maarten u pluimt, zei Manda wat heftig.

Dadelijk had ze weer spijt...

— Maarten heeft veel geld nodig, omdat hij de hofstede uitbreidt. De tijden veranderen en een landbouwer mag niet achterlijk blijven. Er wordt nu meer met machienen gedaan.

Manda keek haar vader verwonderd aan. Machienen? Vader had er altijd zoo mee gespot... Lodewijk mocht er vroeger zelfs niet over spreken. Maarten kon vader zeker wijs maken, wat hij wilde.

— 't Gaat niet goed op de hofstede, he? vroeg ze zacht.

— Jawel, jawel...

— Maarten is veel weg...

— Voor zijn zaken! Laat hem maar doen...

Hij kent zijn vak...

Manda hielp Lodewijk bij den aankoop van linnengoed, kleeren en andere benodigheden. Ze bracht hem naar de boot te Antwerpen. En toen het groote schip weg vaarde, zei ze:

— De arme jongen vertrekt als een verstoote-ling...

IV.

Dien Winter werd baas Wielens nog lastiger. Hij kloeg erg over draaiingen in het hoofd. Hij durfde bijna niet meer uit te gaan.

Op een avond zat hij achter de stoof te weenen.

— Wat is er, vader? vroeg Manda.

— Och, ik ben zoo zwak...

— Maar ge hebt verdriet om iets anders...

— Ja... Maarten doet niet goed... en ik maak me bang... Hij zit te veel met heeren in de stad... en hij verwaarloost zijn hof. De knechten voelen geen baas boven zich... het loopt verkeerd... Van de week sprak ik er over en Maarten zei, dat ik een ouderwetsche knorrepot ben... Zoo beloont hij me... en ik heb zooveel voor hem gedaan.

Maar Wielens scheen niet alles te willen zeg-

gen, wat hem drukte. Hij zat in diepe gedachten en Manda hoorde hem dikwijls zuchten. Toen hij naar bed ging, zei hij:

— Ik had Lodewijk toch geld moeten geven voor een fabriek.

— Ge kunt het nog doen, vader; hij zal dan seffens uit Amerika terug keeren. Mag ik het hem morgen schrijven?

— We zullen zien...

Wielens lag lang wakker in droevige gepeinzen. Lodewijk nu nog geld geven...

— Ik kan niet... Maarten heeft bijna alles weg gesleurd, kreunde hij. En ik liet hem niets teekenen, en nu wil hij het niet meer doen. Hij betaalt geen cent terug... Ik kreeg zelfs geen intrest... O, ik heb Manda en Lodewijk schandelijk benadeeld.

Zijn hart bonsde soms van onrust... 't Werd een akelige nacht. Zijn geweten beschuldigde Wielens... Wat was hij verblind geweest in zijn oudsten zoon!

's Morgens hoorde Manda vader niet opstaan. Ze ging eens naar hem zien. Ze schrok... Vader lag daar zoo bleek en roerloos... Zou hij gestorven zijn? Erg verschrikt boog Manda zich over hem. Hij ademde toch.

— Vader! zei ze, maar ze kon hem niet wakker krijgen.

Ontsteld riep ze een buurvrouw. Die ried haar aan den dokter te halen. De geneesheer kwam. Hij zei, dat Wielens een beroerte had gekregen en zijn toestand zeer ernstig was. Manda zond om den pastoor en om Maarten.

In den namiddag stierf Wielens. Hij was niet meer bij kennis geweest.

Toen na de begrafenis de zaken geregeld werden, bleek het, dat er weinig over bleef. De verblinde vader had gedurig geld geleend aan Maarten, maar er bestonden geen bewijzen van. De oudste zoon zei, dat hij niet veel had gekregen. Vader had zeker ongelukkig op de beurs gespeeld en groote sommen verloren, durfde hij te beweren.

— Dus voor mij en Lodewijk blijft er bijna niets over, zei Manda.

— Gij moogt bij ons op de hoeve komen, en Lodewijk moet in Amerika zijn plan trekken, sprak Maarten onbeschaamd. We zullen het huisje verkoopen, en Lodewijk zijn deel zenden.

— En de hofstede?

— Die is van mij... Ze staat op mijn naam...

Ja, Maarten was listig geweest en had van zijn vader alles verkregen wat hij wenschte. En toen Wielens dat groot onrecht eindelijk voelde, toen zijn geweten hem beschuldigde, was het te laat...

Manda keerde naar de hofstede terug. Ze hoorde er weldra de klachten van Mathilde, Maartens vrouw. Deze zei, dat haar man te veel geld uitgaf en te weinig op het werk lette.

V.

Lodewijk werkte in een groote fabriek van locomotieven te New-York. Hij was er eerst als gewoon arbeider aangenomen maar de oversten merkten al gauw, wat hij kende en wist en brachten hem in een bijzondere afdeeling, waar allerlei proeven werden genomen.

Manda had alles geschreven over het sterven van vader en den warboel in de zaken. Lodewijk voelde veel verdriet over vaders dood. Aan het geld dacht hij echter weinig. Hij ging op in zijn werk en hij zou hier zijn weg wel maken.

Nu was hij heele dagen met een der oversten, mijnheer Brink, in een afzonderlijke zaal, waar kleine locomotieven stonden voor proefnemingen. Lodewijk had een belangrijke uitvinding gedaan, om een locomotief veel sneller te doen rijden. Mijnheer Brink had hem verboden er met anderen over te spreken, maar liet zich zelf alles fijn uitleggen. De proefnemingen met de kleine toestellen gelukten uitmuntend. En nu zouden ze de verbetering toepassen op een groote loco-

motief. Daarna kon men het belangrijk nieuws bekend maken. Lodewijk zou er beroemd door worden.

Maar op den morgen van de groote proefneming kwam een politieagent hem halen uit zijn kosthuis. Lodewijk moest mee naar het bureel. Een officier vroeg hem, van waar hij kwam.

— Uit België, zei Lodewijk, die verbaasd was over dit verhoor.

— Welnu, dan zal ik u dadelijk naar België terug zenden, sprak de politieoverste. Wij kunnen hier wel ordelijke vreemdelingen toelaten, maar geen oproerstkokers.

Lodewijk wist niet, wat hij hoorde.

— Ik een oproerstoker? vroeg hij verbluft.

— Ja, gij hitst de arbeiders van de locomotievenfabriek tegen hun bazen op. Ze verdienen niet genoeg, ze moeten staken... Zoo maakt ge hun wijs...

— Wie durft dat te zeggen? riep Lodewijk verontwaardigd uit.

— Ik ben goed ingelicht... Maak geen praatjes... Ik sluit u op, tot er een boot naar Antwerpen vertrekt.

— Maar roep mijnheer Brink van de fabriek, hij zal getuigen, dat ik schandelijk belasterd word...

Dat protesteeren hielp niet... Lodewijk werd

naar een cel gebracht, als ware hij een veroordeelde misdadiger.

— Zeker een jaloersche kerel, die me dit aandoet, zei de arme jonkman.

Hij vroeg, om voor een rechter te mogen verschijnen, of den Belgischen consul te kunnen spreken, maar er werd aan geen enkel verzoek voldaan. Eenige dagen bleef hij geheel afgezonderd.

Lodewijk kwam het niet te weten, hoe gemeen er rond hem gekonkeld werd...

Zekeren avond werd hij naar de haven geleid en aan boord van een boot gebracht, die wat later weg voer naar Antwerpen. De reis was betaald geworden. Lodewijk sprak over zijn lotgevallen met andere passagiers, maar die konden hem niet helpen. Men zei, dat men dikwijls ongewenschte vreemdelingen uit Amerika zette.

In de somberste stemming kwam Lodewijk te Antwerpen aan. Dadelijk reisde hij naar zijn dorpje. Hij had bijna geen geld meer. Hij zou zich hier tot de overheden wenden, om recht te verkrijgen.

Manda was verheugd toen ze Lodewijk eensklaps zag. Maarten had zich weer eens naar Gent begeven. De zuster werd echter bedroefd, toen ze vernam, hoe haar arme broer in Amerika gevaren was.

Laat in den namiddag zag ze Maarten over

— *Is er wat gebeurd?* vroeg Maarten, bl. 23.

den weg komen. Ze liep hem tegemoet. Ze vreesde, dat de oudste broer zeer onvriendelijk zou zijn jegens Lodewijk en ze wilde hem tot zachtheid stemmen.

— Is er wat gebeurd? vroeg Maarten, die als een heer gekleed was, en in de stad weer een stevig glas wijn gedronken had.

— Lodewijk is onverwacht terug gekomen, antwoordde Manda.

Maarten schrok en norsch riep hij uit:

— Zeker zoo arm als een rat...

— Hij is ongelukkig geweest in Amerika...

— Natuurlijk! Zoo'n sukkelaar! Ha, hij brengt het ver met zijn geleerdheid...

— Luister eens, hoe onrechtvaardig men hem behandeld heeft!

En Manda deed zoo kort mogelijk het triestig verhaal.

— Allemaal leugens! beweerde Maarten. En nu wil Lodewijk zeker op mijn nek komen zitten, maar dat zal niet waar zijn.

— Laat hem toch een tijd op de hoeve blijven... Hij zal recht vragen aan de overheid...

— Hij kan te Gent werk zoeken... hier blijft hij geen nacht...

Maarten was te bang, dat Lodewijk hem reenschap zou vragen over al het geld van vader geleend.

— Hoe kunt ge zoo leelijk doen, zei Manda

verontwaardigd. Gij zijt boven ons bevoordeeld geworden.

— Zwijg over die oude leugens! Ik ben baas op het hof en ik zal het toonen.

Driftig ging Maarten naar huis. Lodewijk stond op, om hem de hand te geven, maar de oudste broer deed of hij dit niet zag.

— Ha, als een schooier keert ge hier terug, snauwde Maarten. Vader heeft u vroeger genoeg gewaarschuwd, dat gij het nooit ver zoudt brengen met uw geleerdheid. En nu komt dat uit. Maar ik zal u den bek niet stoppen. Ge kunt seffens opkramen.

— Maarten toch... schaamt ge u niet? kreet Mathilde, de bazin. Lodewijk is uw broer...

— Ik ben hier de baas... en ik duld geen bedelaars op mijn hof.

— Bedelaars? Wie is er met al ons geld weg? riep Manda boos uit.

Ze schreide van verontwaardiging.

— Die oude leugens wil ik niet meer hooren. Vader heeft uw geld verspeeld! schreeuwde Maarten.

— Dat liegt ge! Gij hebt altijd geleend en niets terug betaald...

— Stil, om mij mag er hier geen ruzie zijn, zei Lodewijk. Ik zal heen gaan...

Treurig verliet hij het huis. Manda wilde

hem volgen, maar Maarten verhinderde het haar.

— Geen gekonkel rond mij, zei hij. Laat Lodewijk zijn eigen weg zoeken! Hij heeft altijd zijn eigen zin willen volgen!

Een week later zag Manda Lodewijk op den weg. Ze ging naar hem toe. De arme jongen was geheel verslagen. Hij zei, dat de overheden zijn verhaal niet geloofden en hij wel geen recht zou krijgen.

— Nu word ik weer werkman, vervolgde Lodewijk. Och, ik zal toch mijn brood verdienen...

— Welk een onrecht in de wereld! kloeg Manda.

Ze praatte een tijd met haar broer en bemoeidigde hem.

Gelukkig vond Lodewijk weer spoedig een plaats in een machienfabriek. Hij woonde op een kleine kamer te Gent. Hij had aan mijnheer Brink te New-York geschreven, maar kreeg geen antwoord.

VI.

Mijnheer Peterson, de eigenaar van de machienfabriek te New-York was van een lange buitenlandse reis terug gekeerd. Met verwondering vernam hij nu, dat mijnheer Brink een uit-

— 25 —

vinding had gedaan, waardoor een locomotief veel sneller kon rijden.

Mijnheer Peterson riep Walters, een anderen overste bij zich.

— En is die uitvinding waarlijk van groote waarde? vroeg hij.

— O, zeker... Gij kunt er u van overtuigen. Een locomotief is van het nieuwe toestel voorzien, en staat klaar voor proefritten. Ingenieurs van de spoorwegmaatschappijen zijn reeds komen zien en waren opgetogen. We hebben op uw terugkomst gewacht, om bestellingen van zulke nieuwe locomotieven te aanvaarden.

— Best! Maar wat me verbaast, is, dat Brink zulk een uitvinding heeft gedaan. Dat had ik van hem nooit verwacht. Zoo bekwaam was hij niet...

Mijnheer Walters haalde de schouders op.

— Ge wilt me iets verbergen, zei de eigenaar. Ik moet alles weten, wat er in mijn fabriek omgaat...

— Zekerheid kan ik u niet geven, mijnheer... Brink zegt, dat de uitvinding van hem is, maar hij heeft maanden lang in een afzonderlijke zaal gewerkt met een jongen man uit België, zekeren Lodewijk Wielens. Die Wielens is op zekeren dag weg gebleven en Brink zei, dat hij naar zijn land was teruggekeerd.

— En had die Wielens aan niemand gezegd, dat hij heen ging?

— Neen... we waren allen zeer verwonderd dat hij opeens verdwenen was.

— Werkte hij hier gaarne?

— O, ja!

— Dat is een vreemd geval... En ge zegt, dat Brink met dien jongen man lang alleen heeft gewerkt?

— Maanden... En we mochten niet weten, wat ze uitvoerden. Nadien zei Brink, dat hij dien Wielens liet helpen bij zijn uitvinding.

— Waar woonde die jongen?

— Dat kunnen we nog in het register zien.

— Kijk eens wat zijn vroeger adres was. En houd dit gesprek geheim. Ik moet alles eens nader onderzoeken.

Mijnheer Peterson was een rechtvaardige man. En hij vermoedde, dat er iets oneerlijks was gebeurd.

Toen hij wist waar Lodewijk Wielens gewoond had, ging hij naar dat huis. Hij ontmoette er een vrouw, die hem veel over Lodewijk kon vertellen.

— Hij was een stille, brave jonkman, zei ze. Na zijn werk zàt hij hier te studeeren. Op een avond kwam een politiemann hem halen, en Wielens is nooit bij me terug gekeerd. Mijn man ging eens naar het politiekantoor. Daar zei een

officier, dat Wielens een deugniet was en uit het land gezet zou worden. Meer konden we daar niet te weten komen. We waren verbaasd. Wat moesten we gelooven? Ge kent een vreemdeling eigenlijk niet... Maar een paar maanden later kregen we een brief uit België, dien we bewaard hebben. Wilt ge dien eens lezen?

— Gaarne, zei mijnheer Peterson.

Lodewijk had aan de menschen van zijn kosthuis geschreven, dat hij valsch beschuldigd was geworden van oproerigheid in de fabriek. Zeker was hij erg belasterd geworden, maar hij kon geen recht krijgen. Hij had nooit iets ongeoorloofds gedaan, maar altijd flink gewerkt en zelfs een verbetering aan de locomotief uitgedacht. Misschien was de een of ander jaloersch en had die hem zoo valsch uit het land laten zetten.

In dezen brief vroeg Lodewijk, of zijn kostbaas over dit alles eens met mijnheer Brink wilde spreken, van wien hij geen antwoord kreeg.

— En is uw man bij mijnheer Brink geweest? vroeg Peterson.

— Ja, maar Brink zei, dat Wielens een deugniet was en geen medelijden verdiende.

Peterson schreef Lodewijks adres in België op en zei:

— Ge zult wel nader nieuws over dien Wielens hooren...

Hij keerde naar de fabriek terug en liet Brink bij zich komen. Fier stapte die overste binnen. Hij zou nu zeker gelukgewenscht worden met zijn uitvinding en een goede bevordering en een flinke som geld krijgen.

— Ge hebt dus een uitvinding gedaan? vroeg Peterson.

— Ja, mijnheer... Ik had er al zeer lang op gestudeerd en thuis veel proefnemingen genomen. Met mijn nieuwe toestellen rijdt een locomotief zeer snel. En allerlei ingenieurs van de spoorwegmaatschappijen hebben me geluk gewenscht...

— Zoo, zoo... Maar zeg me eens, waarom heeft een zekere Lodewijk Wielens plotseling de fabriek verlaten?

— Lodewijk Wielens? O, ja... Hij was een oproerstoker, stamelde Brink, die erg schrok bij die onverwachte vraag.

— Wie heeft hem aangeklaagd?

— Ik zelf...

— Ge zult me hier dadelijk de volle waarheid zeggen... Die uitvinding werd door Lodewijk Wielens gedaan en gij hebt een jongen man op valsche wijze uit het land laten zetten, om van zijn werk voordeel te behalen.

— Maar mijnheer...

— De waarheid, Brink!

De overste viel al spoedig door de mand. Ja,

de uitvinding was van Wielens, die er met Brink over gesproken had. En Brink liet Lodewijk alleen werken om van hem alles af te spieden. En toen hij de uitvinding volledig kende, verzoon hij een list om Wielens weg te krijgen. Hij gaf geld aan een politieofficier, die hem moest helpen... Lodewijk werd van oproerigheid beschuldigd en uit het land gezet.

Dit alles moest Brink nu bekennen. En hij stond daar als een op het kwaad betrapte boef.

Mijnheer Peterson liet hem die bekentenis op papier herhalen.

— En nu uit mijn dienst weg, valsche kerel! zei de eigenaar.

VII.

Lodewijk Wielens kwam naar de hoeve. Hij moest Manda spreken. Broer en zuster stonden op het hof.

— O, Manda, ik heb recht gekregen, zei Lodewijk verheugd. Er is een brief uit Amerika gekomen en een wissel van honderd duizend frank.

— Lodewijk toch! riep Manda uit, bevend van blijdschap.

— De eigenaar der fabriek was op reis, toen ik er aan mijn uitvinding werkte. Hij is teruggekeerd en heeft alles onderzocht. Ik ben bedro-

gen geworden door Brink, over wien ik u gesproken heb.

En Lodewijk vertaalde voor Manda den brief van Peterson, waarin alles beschreven stond, wat we hiervoor verteld hebben.

— Ik mag naar Amerika terug keeren, zei Lodewijk. Maar ik zal liever hier een fabriek bouwen. En dan komt gij bij mij wonen.

— O, gaarne, want hier is het een ellendige boel. Maarten is bijna elken dag dronken...

Broer en zuster spraken nog lang over dat goede nieuws. Toen Lodewijk naar Gent terug was gekeerd, vertelde Manda alles aan Maarten en Mathilde.

Maarten schimpte nu niet op Lodewijk.

Lodewijk Wielens bouwde een kleine fabriek van machienen voor de nijverheid. Uit Amerika kreeg hij nog meer geld. En hij kon weldra zijn eigen zaak uitbreiden. Manda woonde bij hem in een flink huis.

Op zekeren dag kwam Maarten zijn broer spreken. Hij bekende, dat hij zware schulden had en men dreigde de hoeve te verkoopen... Hij smeekte om hulp...

Lodewijk deed hem geen enkel verwijt; hij zou alles onderzoeken, beloofde hij. Hij bezocht den notaris, die de zaken van Maarten regelde.

Als de schulden betaald werden, kon Maarten op de boerderij blijven...

En de vroegere verstooteling nam nu wraak voor al het geleden onrecht, door de schulden te voldoen... Maarten beloofde beterschap. Hij moest zijn hoogmoed laten vallen en zijn boerderij vooreerst drijven onder toezicht van den notaris.

Eerst trouwde Manda; haar man was ingenieur.

Ook Lodewijk huwde en werd een voorname nijveraar; altijd bleef hij nederig.

Maarten paste nu beter op; hij had zijn redding toch te danken aan de geleerdheid van zijn broer.

EINDE.

De volgende week verschijnt Nr. 499: *Ada's Avonturen*, door A. Hans.

Nr. 500 (vijf honderd) is in druk en heet: *Uit het Leven van A. Hans*, door Joh. De Maegt.